

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ**

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

**Матеріали I Міжнародної інтернет-конференції
26 жовтня 2017 року**

УМАНЬ – 2017

УДК 378:373-051(06)

С91

Відповідальний редактор:

Макарчук В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Безлюдний О. І. – доктор педагогічних наук, професор, ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Сокирська В. В. – кандидат історичних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Якимчук Б. А. – кандидат психологічних наук, професор, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Добридень А. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коломієць Н. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Резніченко І. Г. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Дзюбенко І. А. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рецензенти:

Гузій Н. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної творчості Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Комар О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 26 жовтня 2017 р.)*

С91 Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів: зб. наук. праць за матеріалами I міжнародній інтернет-конференції, 26 жовтня 2017 р. / відп. ред. В.В. Макарчук. – Умань : ФОП, 2017. – 201 с.

До збірника увійшли тези учасників I Міжнародної інтернет-конференції, в яких науковці розглядають актуальні питання проблеми розвитку професійної майстерності майбутніх учителів, висвітлюють результати наукових досліджень у галузі педагогічних наук.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

УДК 378:373-051(06)

© Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, 2017

Кравець Ніна Павлівна
*к.пед. наук, доцент кафедри
психокорекційної педагогіки
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова*

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРИ І ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ

На заняттях зі спецкурсу «Формування особистості розумово відсталого учня на уроках літератури» знайомимо студентів з методами, прийомами, засобами, що сприяють оволодінню знаннями й уміннями на уроках літератури та формуванню на цій основі кожного школяра як творчої особистості.

Повноцінний урок української літератури характеризується включенням учнів у посильну для них розумову й творчу діяльність, яка з огляду на стан психофізичних можливостей даної категорії підлітків повинна бути доступною, достатньою, цікавою для них. Адже навчання – творчий процес як для учителя, так і для учнів. Свого часу Б. Теплов вказував, що у багатьох дітей не спостерігається тяга до творчості, проте ці діти за організованого залучення їх до художньої роботи іноді проявляють творчі здібності, що свідчить про важливість педагогічного супроводу їхньої творчої діяльності.

За даними Д. Богоявленської, творчість передбачає наявність у особистості здібностей (мотивів, знань, умінь), завдяки яким створюється певний оригінальний новий цікавий продукт. У спеціальних психологічних дослідженнях встановлено, що високий рівень мотивації до діяльності є передумовою її змісту. Дослідженнями М. Алексєєвої, Н. Бойко, О. Дусавицького, С. Максименка, О. Моляко та ін. доведено, що мотиваційна складова є провідним компонентом навчальної діяльності. Отже, обов'язкова умова повноцінного уроку літератури – залучення всіх учнів класу до інтенсивної розумової і творчої діяльності. Проте інтенсифікація навчальної діяльності повинна бути посильною, без розумового й фізичного перенапруження школярів.

Рівень розумового розвитку школярів з інтелектуальними порушеннями, стан їхніх пізнавальних можливостей, характер і специфіка матеріалу, що вивчається, зміст уроку обумовлюють оптимальний вибір методів навчання. Застосування методів вимагає

обов'язкової участі всіх учнів, завдяки чому досягаються цілі методичного, психологічного й педагогічного характеру, зокрема: контроль знань, умінь і навичок учнів, створення ділової атмосфери, серйозне, відповідальне ставлення учнів до уроку.

Зважаючи на це, опрацьовуючи зі студентами матеріал спецкурсу, ми звернули увагу на використання на уроці таких видів роботи, які можуть внести у процес навчання інтелектуальну розрядку, змінити, зменшити в підлітків інтелектуальну й фізичну напругу. Це методи навчання літератури: репродуктивний, творчого читання, евристичний, дослідницький. Методи навчання літератури забезпечують два напрями спрямування розвитку творчих здібностей школярів: створення умов для їхнього саморозвитку та побудова поетапного педагогічного процесу, спрямованого на розвиток учнів. Кожен метод безпосередньо пов'язаний з певними видами діяльності учнів.

Завдяки репродуктивному методу учні пригадують, відновлюють та відтворюють збережене в пам'яті. У роботі з розумово відсталими учнями як прийом даного методу варто використовувати слово й розповідь.

На розвиток і корекцію естетичних і моральних почуттів, розширення світогляду учнів, спрямований метод творчого читання, який реалізується завдяки наступним прийомам: виразне читання тексту вчителем; виразне читання учнів; коментоване читання; творчі завдання, які базуються на життєвому досвіді школярів; постановка проблеми, що впливає з прочитаного.

Щодо застосування евристичного методу, то, зважаючи на особливості пізнавальної діяльності учнів, ми знайомили студентів з методикою застосування бесіди евристичного спрямування у взаємодії з диспутом, оскільки евристична бесіда недоступна даній категорії підлітків.

Найбільш доступний школярам аналіз художнього твору завдяки дослідницькому методу шляхом постановки проблемних запитань, дослідницьких завдань. Підліткам з інтелектуальними порушеннями доступні наступні прийоми дослідницького методу: аналіз біографії автора твору; аналіз твору (уривку), який готували з позакласного читання; розгляд групою учнів чи окремим учнем окремих аспектів запропонованої учителем проблеми. Як свідчать наші спостереження уроків української літератури, переважно учителі мало звертають увагу на вивчення біографії письменника.

Між тим – біографія автора твору – це зв'язок між твором і читачем. Біографічні відомості стають підґрунтям для сприймання творчості письменника, пояснюючи особливості його світогляду, допомагають зрозуміти задум та ідею твору, його значення в житті й творчості автора, забезпечуючи творчий розвиток школярів.

Отже, завдяки різноманітним прийомам, методи навчання літератури сприяють творчому розвитку учнів з порушеннями інтелекту.

Список використаних джерел:

1. Кравець Н. П. Аналіз художнього твору – важлива складова читацької діяльності розумово відсталих учнів / Н. П. Кравець // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна / за ред. В.О. Гаврилова, В.І. Співака. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – 462 с. – Вип.Х11 – С.202 – 206.

2. Кравець Н.П. Метод творчого читання і формування читацької діяльності розумово відсталих учнів / Н. П. Кравець // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. – Вип.21: збірник наукових праць / відп. ред. В.М. Синьов. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – 446 с. – С.119 – 124.

3. Кравець Н.П. Творчий розвиток учнів з особливими освітніми потребами як один із шляхів їх соціалізації /Н. П. Кравець // Topikal issues of social pedagogy: Collective monograph. – CARICOM, Barbados, 2017. – P. 79-99.

Кульбіда Світлана Вікторівна

д. пед. н., професор,

гол. н. сп. лабораторії жестової мови

Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ СУРДОПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ

Необхідність врахування інноваційних освітніх реалій, адекватних сучасним тенденціям суспільного розвитку визначає компетентнісний підхід, який у другій половині ХХ століття став